

Наредба № 27
на БНБ
от 13 март 2014 г.
за статистиката на платежния баланс,
международната инвестиционна позиция и
статистиката на ценните книжа

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 27 от 25 март 2014 г.;
изм. и доп., бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.;
изм. и доп., бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.)

Глава първа

Предмет

Чл. 1. С тази наредба се определя редът за отчетността и статистическото деклариране на сделките между местни и чуждестранни лица и предоставянето на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и статистиката на ценните книжа.

Глава втора

Регистри

Чл. 2. (Отм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.)

Чл. 3. (Отм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.)

Чл. 4. (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Доставчиците на платежни услуги изпълняват нареждане за превод във връзка със сделка, която подлежи на деклариране по реда на чл. 7, ал. 5 от Валутния закон, след удостоверяване декларирането на сделката от местното юридическо лице или едноличен търговец.

Чл. 5. (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Българската народна банка може да събира агрегирани данни или група релевантна непосредствено достъпна информация, при условие че този процес не се отразява на директната обработка на плащанията и може да бъде напълно автоматизиран от доставчиците на платежни услуги. Информацията се предоставя съгласно писмени указания на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“.

Глава трета

Статистическо деклариране

Чл. 6. (1) Всяко местно юридическо лице или едноличен търговец, сключило сделка по чл. 7, ал. 5 от Валутния закон, подава декларация пред БНБ в срок до 15 работни дни след сключване на сделката, както следва:

1. за сделки по предоставяне или получаване на финансови кредити в размер, равен на или надвишаващ 50 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута – чрез попълване на декларация по образец;

2. (доп. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) при откриване на сметка в чужбина, включително при дружества за електронни пари – чрез попълване на декларация по образец;

3. при извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина – чрез попълване на декларация по образец;

4. при емитуване на дългови ценни книжа – чрез попълване на декларация по образец;

5. при придобиване на ценни книжа, без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник – чрез попълване на декларация по образец.

(2) Не подлежат на деклариране по ал. 1, т. 1 и 2 държавните и държавно-гарантираните кредити, както и сметките на банките в чужбина.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Декларациите по ал. 1 могат да се подават лично или чрез упълномощено лице на хартиен носител или по електронен път. Декларациите на хартиен носител се предоставят в два еднообразни екземпляра.

(4) За декларациите по ал. 1, изпратени по електронен път, се спазват изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис и Закона за електронното управление.

(5) (Нова – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Не подлежат на деклариране по ал. 1, т. 5 сделки по придобиване на ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник, извършени от местни юридически лица, принадлежащи към институционален сектор „Финансови предприятия“.

Чл. 7. (1) Българската народна банка удостоверява декларирането на сделките по чл. 6 с подпис и печат върху декларацията на хартиен носител и/или с електронен подпис при електронно подадена декларация. Удостоверяването се извършва в срок до 5 работни дни след представяне на изчерпателно и коректно попълнена декларация.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) При констатиране на непълноти или некоректно попълване в представена декларация БНБ дава указания за отстраняването им. Ако декларациите са получени по пощата или по електронен път, БНБ в срок до 5 работни дни дава указания за отстраняване на непълнотите.

(3) При получаване на декларацията по чл. 6 БНБ извършва проверка дали местното юридическо лице или едноличният търговец е подал в срок отчете-ти по чл. 10 от Валутния закон, ако е имал такова задължение. При непода-дени отчети БНБ дава писмени указания за представянето им.

(4) Приемането и удостоверяването на декларациите по електронен път в БНБ се извършва по ред, определен в указания на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“, при спазване на Закона за електрон-ния документ и електронния подпис и Закона за електронното управление.

Чл. 8. (1) При настъпване на промяна на данните по декларирана сделка по реда на чл. 6 местните юридически лица и еднолични търговци уведомяват писмено БНБ, на хартиен носител или по електронен път, за промените в срок до 15 работни дни след тяхното настъпване.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Местните юри-дически лица и еднолични търговци уведомяват писмено БНБ, на хартиен носител или по електронен път, при прекратяване на сделка по предоста-вяне или получаване на финансов кредит, при закриване на декларираните сметки в чужбина, при прекратяване на декларирана пряка инвестиция в чужбина или при продажба на декларирания недвижим имот в чужбина в срок до 15 работни дни от настъпната промяна.

(3) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) В случай на преобразуване местните юридически лица и еднолични търговци уведомя-ват писмено БНБ в срок до 5 дни след вземане на решението за преобразуване.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Българската народна банка уведомява лицата по ал. 3 за действията, които се предвиж-дат с цел изпълнение на посочените в тази наредба изисквания за статис-тическа отчетност.

Глава четвърта

Статистическа отчетност и предоставяне на информация

Чл. 9. (1) Местните юридически лица или еднолични търговци, с изключе-ние на банките, отчитат тримесечно със статистически форми пред БНБ:

1. (доп. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) операциите, ос-татъците и други промени в размера на финансов кредит, получен от или предоставен на чуждестранно лице, в случай че към момента на декларира-нето размерът му е равен на или надвишава 500 000 лв. или тяхната равно-стойност в чуждестранна валута. На отчитане по тази точка подлежат и операциите, остатъците и други промени в размера на финансов кредит, в случаите когато към 31 декември на предходната година регистрираният му размер е равен на или надвишава 500 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута;

2. операциите и остатъците по сметки, открити в чужбина;
3. вземанията си от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, ако общата сума на тези вземания е равна на или надвишава 200 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута;

4. задълженията си към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити или облигационни заеми, ако общата сума на тези задължения е равна на или надвишава 200 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута;

5. операциите си с чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения и безвъзмездни постъпления и плащания. Статистическите форми за тези операции се предоставят след писмено поискване от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“ или от упълномощено от него лице.

(2) Министерствата и държавните агенции отчитат вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица по търговски сделки по реда на ал. 1, т. 2, 3 и 4.

(3) Банките отчитат вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, както и операциите си с чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения и безвъзмездни постъпления и плащания по ред, определен с указания на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“ или от упълномощено от него лице.

(4) Местните юридически лица или еднолични търговци, с изключение на банките, отчитат годишно със статистически форми пред БНБ:

1. операциите, остатъците и други промени в размера на финансовите кредити, получени от или предоставени на чуждестранни лица, в случай че финансовият кредит е в размер от 50 000 до 500 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута;

2. рките си инвестиции в недвижими имоти в чужбина.

(5) Нотариусите, съответно съдиите по вписванията, отчитат месечно със статистически форми пред БНБ сделките с недвижими имоти между местни и чуждестранни лица.

(6) Лицата, декларирали сделки по чл. 6, ал. 1, т. 4 отчитат тримесечно със статистически форми пред БНБ продажба на допълнителни количества от емисията, амортизационни плащания и извършени лихвени плащания по емисиите.

(7) Местните юридически лица, емитенти на дългови ценни книжа в чужбина, отчитат еднократно със статистическа форма пред БНБ сделките, извършени с ценните книжа на първичен пазар, в срок до 15 работни дни след емисията.

(8) Централният депозитар предоставя месечна информация за всяка сделка на капиталовия пазар с емитирани от местно или чуждестранно лице

и регистрирани при него ценни книжа, както и за позициите по тези книжа, на принципа „ценна книга по ценна книга“.

(9) (Доп. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Местните юридически лица, принадлежащи към институционални сектори „Държавно управление“ и „Финансови предприятия“, с изключение на банките, отчитат месечно със статистически форми пред БНБ данни за притежаваните от тях ценни книжа на принципа „ценна книга по ценна книга“ за позициите и операциите си през отчетния месец.

(10) Банките и инвестиционните посредници, различни от банки отчитат месечно със статистически форми пред БНБ позициите и операциите за притежаваните ценни книжа на принципа „ценна книга по ценна книга“ от следните свои клиенти:

1. местни лица, принадлежащи към институционалните сектори, различни от сектор „Финансови предприятия“;

2. чуждестранни лица.

(11) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Местните юридически лица или еднолични търговци, с изключение на лицата по ал. 9 и 12, сключили сделки с ценни книжа, без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник, отчитат със статистическа форма пред БНБ:

1. месечно – позициите и операциите за тези ценни книжа на принципа „ценна книга по ценна книга“;

2. тримесечно – инвестициите в чуждестранни фондове за дялов капитал.

(12) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Банките отчитат месечно със статистически форми пред БНБ данни за притежаваните от тях ценни книжа на принципа „ценна книга по ценна книга“ за позициите и операциите си през отчетния период.

Чл. 10. Местните юридически лица и едноличните търговци отчитат тримесечно със статистически форми пред БНБ преките си инвестиции в чужбина, с изключение на инвестициите в недвижими имоти, които се отчитат веднъж годишно.

Чл. 11. Българската народна банка може да извършва регулярни периодични статистически изследвания с цел събиране на допълнителна статистическа информация по ред, определен от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“.

Чл. 12. (1) Отчетите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и ал. 6 се представят на БНБ в срок до 15-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие.

(2) Отчетите по чл. 9, ал. 1, т. 2 – 5 и ал. 3 и чл. 10 се представят на БНБ в срок до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие.

(3) Отчетите по чл. 9, ал. 1 и 3 и чл. 10 за четвъртото тримесечие на годината се представят на БНБ в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 2 и 4 се представят на БНБ в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 5 и ал. 8 – 11, т. 1 се представят на БНБ в срок до 10-о число на месеца, следващ отчетния месец.

(6) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 11, т. 2 се представят на БНБ в срок до 55 календарни дни след края на отчетното тримесечие.

(7) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 12 се представят на БНБ в срок до края на седмия работен ден на месеца, следващ края на отчетния месец. Корекции за текущия месец се представят до 10-о число на месеца, следващ отчетния месец.

Чл. 13. (1) Местните физически лица отчитат чрез статистически форми пред БНБ ежегодно, в срок до 31 март на годината, следваща отчетната година, вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица по финансови кредити, вземанията си по сметки, открити в чужбина, както и инвестициите си в ценни книжа, които са извършени без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник.

(2) Статистическите форми по ал. 1 се подават, ако:

1. сумата на всички вземания по финансови кредити, сметки в чужбина и инвестиции в ценни книжа, които са извършени без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник, е равна на или надвишава 50 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута към края на отчетната година;

2. сумата на всички задължения по финансови кредити е равна на или надвишава 50 000 лв. или тяхната равностойност в чуждестранна валута към края на отчетната година.

(3) Отчетите по този член могат да се подават лично или чрез упълномощено лице на хартиен носител или по електронен път.

Чл. 14. (1) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 1, 2, 4 и 5, чл. 10 и чл. 11 могат да се подават лично или чрез упълномощено лице, на хартиен носител или по електронен път.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Отчетите по чл. 9, ал. 3 и ал. 6 – 11 могат да се подават лично или чрез упълномощено лице само по електронен път.

(3) При получаване на отчетите БНБ извършва проверка за тяхната пълнота и точност. Ако бъдат установени пропуски, БНБ дава указания за тяхното отстраняване.

(4) Подаването на отчетите по тази глава по електронен път в БНБ се извършва по ред, определен в указания на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“, при спазване на изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис и Закона за електронното управление.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) При отчитане на повече от пет декларирани по чл. 6 еднотипни сделки или повече от пет записа в отчетите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 3 – 5, ал. 2, ал. 4 и ал. 5, статистическите форми се подават само по електронен път.

Чл. 15. (1) Събраната по тази наредба информация се използва от БНБ само за статистически цели.

(2) Българската народна банка може да предоставя на други лица и институции само обобщени данни, които не позволяват идентификацията на лицата, предоставили статистическа информация.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Българската народна банка предоставя на лицата достъп до съхраняваната за тях статистическа информация след получаване на заявление за това. Заявлението се подава лично, а за юридически лица – чрез законните им представители. Ако заявлението се подава по пощата, същото следва да бъде нотариално заверено. Когато заявлението се подава чрез пълномощник, пълномощното следва да е нотариално заверено. В заявлението се посочва уникален идентификатор на лицето – ЕГН или ЛНЧ за физически лица, съответно ЕИК или код по БУЛСТАТ за юридически лица и търговци.

Чл. 16. (1) Подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Банково“, определя с указания образците на статистически форми и декларации по тази наредба.

(2) Указанията, издадени по тази наредба, се публикуват на интернет страницата на БНБ. Образците на статистически форми и декларации се предоставят на хартиен носител и на място в БНБ.

(3) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Предоставянето на достъп до системата за подаване на декларациите и отчетите по тази наредба по електронен път се извършва в срок до 5 работни дни от постъпването на всички изискуеми документи в БНБ.

Глава пета

КОНТРОЛ ВЪРХУ ИНФОРМАЦИЯТА

(Нова – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.)

Чл. 17. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) (1) Българската народна банка извършва контрол върху предоставената информация, както следва:

1. формален контрол – автоматизиран контрол за задължително попълване на изискваните в статистическите форми полета, спазване на фор-

матите и съответствие с номенклатурите за класификация по инструменти, институционални сектори, държава или международна организация, икономическа дейност на контрагента, валута и матурирмет;

2. логически контрол – контрол за икономическия смисъл на предоставената статистическа информация, който представлява експертна оценка и анализ на изпратените форми.

(2) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“, или оправомощено от него лице може да изисква от лицата, податели на статистическа информация, отстраняване на несъответствия, свързани с предоставените по тази наредба статистически форми и декларации, както и да изисква друга обяснителна информация (включително данни) или документи от значение за статистическата отчетност по тази наредба.

Чл. 18. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.) Местните юридически лица и еднолични търговци създават необходимата вътрешна организация с цел осигуряване предоставянето на навременна, пълна, точна и достоверна информация, отговаряща на изискванията на БНБ, за подготовка и предоставяне на отчетите за нуждите на статистиката на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и статистиката на ценните книжа.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. (Отм. – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.)

2. Институционален сектор „Финансови предприятия“ включва единиците съгласно т. 2.55 – 2.110 на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ЕСС 2010), както следва:

а) банки (кредитни институции) по смисъла на чл. 2 от Закона за кредитните институции;

б) Фондове на паричен пазар (ФПП) по смисъла на единната европейска дефиниция, заложена в Насоки CESR/10-049 относно обща дефиниция за европейски фондове на паричния пазар на *Committee of European Securities Regulators – CESR* (сега *ESMA*) и Указанията на Комисията за финансов надзор за прилагане на Насоките на CESR за фондовете, инвестиращи в инструменти на паричния пазар (Ref.: CESR/10-049) относно наименованията на фондовете, които съдържат словосъчетания, рефериращи към „паричен пазар“ от 22 август 2012 г.;

в) инвестиционни дружества и договорни фондове (колективни инвестиционни схеми) по смисъла на чл. 4 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране;

- з) инвестиционни посредници, различни от банки, по смисъла на чл. 5, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти;
 - г) финансови институции по смисъла на чл. 3 от Закона за кредитните институции;
 - е) дружествата със специална инвестиционна цел по смисъла на чл. 3 от Закона за дружествата със специална инвестиционна цел;
 - ж) управляващи дружества по смисъла на чл. 86 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране;
 - з) пенсионноосигурителни дружества по смисъла на чл. 121 от Кодекса за социално осигуряване;
 - и) застрахователи и презастрахователи по смисъла на чл. 8, ал. 1 и 2 от Кодекса за застраховането;
 - й) фондове за допълнително пенсионно осигуряване по смисъла на чл. 133 от Кодекса за социално осигуряване;
 - к) гаранционни фондове, създадени със специален закон;
 - л) други финансови предприятия извън изброените в букви „а“ – „к“.
3. Институционални сектори, различни от сектор „Финансови предприятия“ включват единиците съгласно т. 2.45 – 2.54 и т. 2.111 – 2.130 на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ЕСС 2010).
4. (Нова – ДВ, бр. 53 от 2016 г., в сила от 1 август 2016 г.) Институционален сектор „Държавно управление“ включва единиците съгласно т. 2.111 – 2.117 на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ЕСС 2010), както следва:
- а) Централно държавно управление;
 - б) Местно държавно управление;
 - в) Социалноосигурителни фондове.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 7, ал. 11, чл. 8, ал. 4 и чл. 10, ал. 4 от Валутния закон и чл. 42 от Закона за Българската народна банка и е приета е с Решение № 16 от 13 март 2014 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

§ 3. Наредбата влиза в сила от 1 април 2014 г., с изключение на чл. 6, ал. 3 и 4, чл. 7, ал. 1, 2 и 4, чл. 8, чл. 13, ал. 3 и чл. 14, които влизат в сила от 1 юли 2014 г., и чл. 9, ал. 9 и 10, които влизат в сила от 1 януари 2015 г.

§ 4. Тази наредба отменя Наредба № 27 от 2003 г. за статистиката на платежния баланс (обн., ДВ, бр. 69 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 111 от 2003 г., бр. 7 от 2007 г. и бр. 102 от 2009 г.).

§ 5. Подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Банково“, може да дава указания по прилагането на тази наредба.

§ 6. Тази наредба се издава на основание чл. 7, ал. 11, чл. 8, ал. 4 и чл. 10, ал. 4 от Валутния закон и чл. 42 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 76 от 30 юни 2016 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от 1 август 2016 г.

**Наредба за изменение и допълнение
на Наредба № 27 от 2014 г. за статистиката
на платежния баланс, международната инвестиционна
позиция и статистиката на ценните книжа**
(Обн. – ДВ, бр. 105 от 11 декември 2020 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 8. Тази наредба се издава на основание чл. 7, ал. 11, чл. 8, ал. 4 и чл. 10, ал. 4 от Валутния закон и чл. 42 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 419 от 1 декември 2020 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от 1 януари 2021 г.